

Valsts izglītības satura centrs

Atbalsta komandas darba organizācija izglītības iestādē

Metodiskie ieteikumi

2023

Materiālu izstrādāja: leklaujošās un speciālās izglītības nodaļa

Atbildīgā par izdevumu: Anita Falka, Laima Zommere

Valsts izglītības satura centra redakcija

Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauce uz šo materiālu ir obligāta.

© Valsts izglītības satura centrs, 2023

Metodiskie ieteikumi rosinās skolas atbalsta komandu speciālistus veiksmīgāk plānot un organizēt pedagoģisko darbu ar skolēniem, kuriem ir dažādas izglītošanas vajadzības. Tas ir viens no galvenajiem skolotāju, atbalsta komandu speciālistu uzdevumiem. Iekļaujošā un speciālajā izglītībā tas ir nozīmīgs priekšnoteikums veiksmīgai skolēnu iekļaušanai izglītības procesā. Atbalsta plānošanas apjoms var būt atšķirīgs katrā izglītības iestādē. Tas ir atkarīgs no skolas komandu speciālistu pieejamības un citiem resursiem.

METODISKO IETEIKUMU SATURS

IEVADS	5
ATBALSTA KOMANDAS SASTĀVS	6
ATBALSTA KOMANDAS DARBĪBAS IESPĒJAMĀS MĒRĶGRUPAS....	8
SPECIĀLISTU KOMPETENCES ATBALSTA KOMANDĀ	9
SADARBĪBA AR VECĀKIEM /LIKUMISKAJIEM PĀRSTĀVJIEM	14
ATBALSTA KOMANDAS PLĀNOTIE PASĀKUMI UN RĪCĪBAS SOĻI..	14
IZMANTOTIE RESURSI	17
IETEICAMIE RESURSI	18
PIELIKUMI.....	20
1. PIELIKUMS. Iesniegums atbalsta komandai	21
2. PIELIKUMS. Atbalsta komandas ieteikumi	22
3. PIELIKUMS. Ieteikums par atbalsta pasākumu nodrošināšanu	24
4. PIELIKUMS. Vienošanās par atbalsta pasākumu izpildi	25
5. PIELIKUMS. Sarunas protokols ar vecākiem pirmskolas izglītības iestādē.....	26
6. PIELIKUMS. Sarunas protokols ar vecākiem/skolēnu skolā	28
7. PIELIKUMS. Krīzes situāciju plāna paraugs	30
8. PIELIKUMS. Krīzes situācijas plāna veidošana	33

IEVADS

Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai” nosaka nākamajiem septiņiem gadiem aktuālos izglītības attīstības mērķus un rīcības virzienus. Lai īstenotu izglītības attīstības virsmērķi 2021. – 2027. gadam, un lai īstenotu nākotnes redzējumu par izglītību 2027. gadā un risinātu ar esošo situāciju saistītos izaicinājumus, ir izvirzīti vairāki mērķi. Viens no nozīmīgākajiem mērķiem ir “Atbalsts ikviena izaugsmei”.¹ Mērķis aptver gan efektīvus institucionālus risinājumus atbalsta nodrošināšanai ikviena izaugsmei, gan risinājumus, kas paredz aktīvas sadarbības veidošanu ar vietējo kopienu izglītības resursu un iespēju mērķtiecīgai izmantošanai un izglītības mērķu sasniegšanai.

Tāpat mērķis ietver gan speciālās izglītības dimensiju, gan iekļaujošas izglītības pieejas nodrošināšanu visos izglītības līmeņos, gan arī atbalstu talantu un izcilības veicināšanai.

Lai veiksmīgāk īstenotu iekļaujošas izglītības mērķus un palīdzētu katram skolēnam iegūt kvalitatīvu izglītību, izglītības iestādēs var veidot atbalsta komandas.

Atbalsta komandu izglītības iestādē izveido un tās sastāvu maina ar iestādes direktora rīkojumu, komandas darbības mērķus, uzdevumus un darba organizāciju nosaka tās reglaments. Atbalsta komanda savā darbā ievēro Latvijas Republikas likumus un citus normatīvos dokumentus (Izglītības likums², Vispārējās izglītības likums³, Fizisko personu datu apstrādes likums⁴, Bērnu tiesību aizsardzības likums⁵, ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām 24.pants – Izglītība).⁶

ATBALSTA KOMANDAS SASTĀVS

Komandas sastāvā varētu būt :

- izglītības iestādes vadības pārstāvis (direktora vietnieks, izglītības metodiķis),
- izglītības/klīniskais psihologs,
- speciālais pedagogs/speciālās izglītības skolotājs,
- sociālais pedagogs,
- logopēds, audiologopēds, skolotājs logopēds,
- pedagoga palīgs,
- skolotājs (klases audzinātājs, mācību priekšmeta skolotājs),
- karjeras konsultants,
- medicīnas māsa, māsa (vispārējās aprūpes māsa)
- vecāki/aizbildņi.

Ievērojot izglītības iestādes darbības specifiku, atbalsta komandas sastāvā var būt arī citi speciālisti. Ja izglītības iestāde ir neliela un tajā nestrādā iepriekš minētie speciālisti, tās administrācija izveido atbalsta komandu, iekļaujot tajā metodisko komisiju vadītājus un skolotājus.

Atbalsta komandas speciālisti ir atvērti sadarbībai un atsevišķu jautājumu risināšanā var pieaicināt mācību priekšmetu skolotājus, izglītības un ārstniecības iestādes darbiniekus (ergoterapeiti, fizioterapeiti, medicīnas māsa) audzināšanas darba speciālistus, nevalstisko organizāciju pārstāvjus, pašvaldības, bāriņtiesas darbiniekus, kā arī citus konsultantus.

ATBALSTA KOMANDAS DARBA MĒRĶI UN UZDEVUMI

Mērķi

1. Ir nodrošināts sistemātisks pedagoģisks, psiholoģisks, sociāls atbalsts skolēniem, viņu vecākiem/aizbildņiem, skolotājiem.
2. Sekmēta dažādu skolēnu iekļaušana izglītības procesā, veidojot izglītības iestādē iekļaujošu vidi.
3. Sniegts atbalsts skolotāju profesionālajā pilnveidē, izglītības iestādes darbinieku un vecāku informētībā par iekļaujošās izglītības jautājumiem.

Uzdevumi

1. Koordinēt skolēnu pedagoģiskās, psiholoģiskās un sociālās izpētes darbu izglītības iestādē.
2. Izstrādāt, īstenot un izvērtēt skolēnu individuālos izglītības programmas apguves plānus.
3. Regulāri (vēlams 2 reizes mācību gada laikā) izvērtēt skolēnu mācību sasniegumu attīstības dinamiku pēc izglītības iestādē apstiprinātiem kritērijiem.
4. Organizēt nepieciešamo palīdzību skolēniem un viņu vecākiem, skolotājiem, iestādes darbiniekiem.
5. Sadarboties ar izglītības iestādes administrāciju tās darbības un skolotāju profesionālās pilnveides plānošanā, iekļaujošas vides veidošanā.
6. Sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām.
7. Apkopot informāciju, veidot informācijas un statistikas datu bāzi, analizēt komandas darba pieredzi.

ATBALSTA KOMANDAS DARBĪBAS IESPĒJAMĀS MĒRĶGRUPAS

varētu būt

1. Skolēniem ar dažādām izglītošanas vajadzībām.
2. Skolēniem, kuriem mācību procesā un pārbaudes darbos tiek nodrošināti atbalsta pasākumi.
3. Skolēni, kuriem mācību sasniedzamie rezultāti ir nepietiekami.
4. Skolēni, kuri ilgstoši kavējuši mācības slimības vai neattaisnotu iemeslu dēļ.
5. Skolēni, kuriem ir adaptācijas grūtības izglītības iestādē/klasē.
6. Bērni bāreņi/bez vecāku gādības palikušie skolēni.
7. Skolēni un/vai viņu vecāki/likumiskie pārstāvji, kuri paši lūguši palīdzību kādam no atbalsta komandas speciālistiem.
8. Skolēni, kuri ir policijas, Bāriņtiesas, Sociālā dienesta uzskaitē, kā arī iespējamie atkarību izraisošo vielu lietotāji.
9. Skolēni, kuri cietuši no vardarbības.

Atbalsta komandas darbības mērķgrupas izglītības iestādēs varētu būt atšķirīgas. Atbalsta komandas speciālistu palīdzība izglītības iestādēs varētu būt nepieciešama arī tiem skolēniem, kuri ar ģimenēm kādu laiku dzīvojuši ārvalstīs, kā arī skolēni no citu valstu pilsoņu ģimenēm. Šīs mērķgrupas ir savstarpēji saistītas, jo viens skolēns var būt piederīgs vairākām grupām.

Lai veiksmīgāk organizētu darbu ar skolēniem, kuri neattaisnoti kavē mācības, kuri cietuši no vardarbības, kuru vecāki strādā ārzemēs, iesakām izmantot arī Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas metodiskos ieteikumus tīmekļa vietnes www.bti.gov.lv sadaļā *Methodiskā palīdzība*.

SPECIĀLISTU KOMPETENCES ATBALSTA KOMANDĀ

Izglītības iestādes vadības pārstāvis:

- koordinē atbalsta komandas darbu,
- apkopo un izvērtē informāciju par izglītības procesa organizāciju un atbalstu skolēniem, kuriem nepieciešama palīdzība (sasniedzamie rezultāti ir nepietiekami, kavējumi slimības dēļ un neattaisnoti stundu kavējumi, uzvedības/komunikācijas traucējumi, kā arī ir cita informācija no skolotājiem un speciālistiem).

Izglītības psihologs, klīniskais psihologs :

- veic nepieciešamo psiholoģisko izpēti,
- sniedz informāciju par veiktās psiholoģiskās izpētes rezultātiem skolotājiem un speciālistiem (ievērojot ētikas normas un konfidencialitāti),
- palīdz skolēnam izprast viņa mācīšanās traucējumu cēloņus un rast risinājumus situācijas uzlabošanai,
- konsultē skolotājus un vecākus par piemērotākajām metodēm mācību un uzvedības traucējumu risināšanā, veicina skolotāju un vecāku savstarpējo sadarbību atbalsta sniegšanā izglītojamam,
- veic individuālu darbu ar skolēnu, skolotāju vai vecākiem/likumiskajiem pārstāvjiem,
- sagatavo rakstisku atzinumu par skolēna psiholoģiskās izpētes rezultātiem, ja skolēns apmeklēs pedagoģiski medicīnisko komisiju vai citas nepieciešamības gadījumā,
- sniedz atzinumus skolēniem par atbalsta pasākumu nepieciešamību mācību procesā un pārbaudes darbos.

Speciālais pedagogs, speciālās izglītības skolotājs:

- novēro un veic pedagoģisko izvērtēšanu spēju, prasmju vai mācību sasniegumu jomā,

- veic korekcijas darbu individuāli un grupās, palīdz veiksmīgāk iekļauties mācību un audzināšanas procesā,
- sagatavo rakstisku izvērtējumu par skolēna mācīšanās pamatprasmju apguvi, ja skolēns apmeklēs pedagoģiski medicīnisko komisiju vai citas nepieciešamības gadījumā,
- konsultē skolotājus un vecākus par savas kompetences jautājumiem un palīdzības iespējām.

Skolotājs logopēds, logopēds, audiologopēds :

- veic skolēnu runas valodas un komunikācijas traucējumu novērtēšanu un korekciju un sniedz atzinumu par nepieciešamajiem atbalsta pasākumiem mācību procesā
- logopēdi, kuri ir apguvuši agrīnās, lasītprasmes novērtēšanas testu ACADIENCE TM (Dibels Next) izvērtē un nosaka skolēnu pašreizējo lasītprasmes attīstības līmeni, sniedz ieteikumus skolotājiem un vecākiem;
- konsultē skolotājus un vecākus par korekcijas darba norisi,
- sagatavo rakstisku novērtēšanas ziņojumu par skolēna runu un valodu, ja skolēns apmeklēs pedagoģiski medicīnisko komisiju vai citas nepieciešamības gadījumā,
- konsultē skolotājus un vecākus par savas kompetences jautājumiem un palīdzības iespējām.

(VISC) tīmekļa vietnes www.visc.gov.lv sadaļā *Speciālā izglītība/Valsts pedagoģiski medicīniskā komisija „Metodiskie ieteikumi speciālistu (logopēds, psihologs, speciālais pedagogs) dokumentu sagatavošanai”* jeb tīmekļa vietnes adresē.⁸

https://registri.visc.gov.lv/specizglitiba/metmat_visc.shtml

Pedagoga palīgs:

- palīdz skolēniem ar dažādām izglītības vajadzībām apgūt izglītības programmā paredzēto mācību saturu mācību stundu laikā un individuālās nodarbībās,
- sadarbībā ar mācību priekšmeta skolotājiem plāno veicamo darbu, kā arī individuālo atbalstu mācību stundā,
- veic individuālo darbu ar skolēniem, lai paskaidrotu nesaprotamo mācību saturu un veicinātu viņu mācīšanās motivāciju,
- piedalās izglītības iestādes informācijas sagatavošanā par skolēna mācīšanās pamatprasmju apguvi un uzvedības traucējumiem, ja skolēns apmeklēs pedagoģiski medicīnisko komisiju vai citas nepieciešamības gadījumā.

Sociālais pedagogs :

- novēro, sniedz agrīnu atbalstu skolēnam ar uzvedības, psiholoģiska vai medicīniska rakstura grūtībām ārkārtējās situācijās,
- veido skolēnu sarunas un grupu darbu nodarbības klases mikroklimata izpētei,
- izstrādā individuālo uzvedības korekcijas atbalsta plānu
- sniedz palīdzību skolēniem, kuri ilgstoši nav apmeklējuši skolu.
- iepazīstas ar ģimeņu sociālajiem apstākļiem, vēro tos.
- prognozē iespējamās grūtības mācībās un saskarsmē nelabvēlīgu sociālu apstākļu gadījumā, plāno nepieciešamo atbalstu situācijas uzlabošanai,
- sadarbojas ar valsts un nevalstiskajām institūcijām skolēnu sociālo vajadzību nodrošināšanā,
- konsultē skolotājus, skolēnus un viņu vecākus bērnu tiesību aizsardzības un sociālās palīdzības jautājumos,

Skolotāji

(klases audzinātājs, mācību priekšmeta skolotājs) :

- informē (mutiski un rakstiski) atbalsta komandas speciālistus par radušos problēmu vai jautājumu, kurā viņam nepieciešama palīdzība,
- latviešu valodas skolotāji, kuri ir apguvuši agrīnās, lasītprasmes novērtēšanas testu ACADIENCE TM (Dibels Next) izvērtē un nosaka skolēnu pašreizējo lasītprasmes attīstības līmeni, sniedz ieteikumus skolotājiem un vecākiem,
- analizē situāciju kopā ar atbalsta komandas speciālistiem, piedāvā savus problēmas risināšanas veidus, aktīvi iesaistās lēmumu pieņemšanā, rekomendāciju izstrādāšanā,
- piedalās izglītības iestādes informācijas sagatavošanā par izglītojamā mācīšanās pamatprasmju apguvi un uzvedības traucējumiem, ja skolēns apmeklēs pedagoģiski medicīnisko komisiju vai citas nepieciešamības gadījumā,
- vienojas par turpmāko sadarbību ar atbalsta komandu un izglītojamā vecākiem, kā arī izstrādāto rekomendāciju izpildi noteiktajā termiņā.

Izglītības iestādes informācijas veidlapas paraugs atrodams Valsts izglītības satura centra (VISC) tīmekļa vietnes www.visc.gov.lv sadaļā *Speciālā izglītība/Valsts pedagoģiski medicīniskā komisija* „Par Valsts pedagoģiski medicīniskās komisijas darbu” jeb pieejams tīmekļa vietnes adresē.⁹

https://www.visc.gov.lv/sites/visc/files/content/specizgl/vpmk_inform_par_izglitojamo.pdf

Medicīnas māsa, māsa (vispārējās aprūpes māsa):

- palīdz skolotājiem iekļaut skolēnus skolas vidē, sniedz ārstniecisko un profilaktisko palīdzību,
- informē atbalsta komandas speciālistus par skolēnu veselības stāvokli (ievērojot ētikas normas un konfidencialitāti). Prognozē iespējamo veselības traucējumu ietekmi uz izglītības procesu, izstrādā ieteikumus skolotājiem un konsultē vecākus.

Visi atbalsta komandas dalībnieki :

- sadarbojas, sniedz viens otram nepieciešamo informāciju un ieteikumus izglītības procesa organizēšanā. Nepieciešamības gadījumos iesaka ārsta konsultācijas vai papildus korigējošas nodarbības (piemēram, baseina apmeklējumu, korigējošo vingrošanu, u.c.). Sniedz informāciju vecākiem un skolotājiem par atbalsta komandas kompetences jautājumiem
- izvērtē visu pieejamo informāciju par izglītojamā individuālām vajadzībām, iesaka nepieciešamos atbalsta pasākumus (*3.pielikums*),
- piedalās individuālo izglītības programmas apguves plānu sastādīšanā un īstenošanā, kā arī mācību sasniegumu attīstības dinamikas izvērtēšanā skolēniem ar speciālām vajadzībām,
- sadarbojas ar pedagoģiski medicīnisko komisiju, ģimenes ārstiem, Bērnu tiesību aizsardzības institūcijām, policiju un citām organizācijām,
- izpilda izglītības iestādes vadības rīkojumus, noformē dokumentāciju atbilstoši iestādē noteiktajai kārtībai.

SADARBĪBA AR VECĀKIEM /LIKUMISKAJIEM PĀRSTĀVJIEM :

- komandas speciālisti uzklausa vecākus, korekti atbild uz viņus interesējošiem jautājumiem, kā arī noskaidro vecāku vēlmes un intereses bērnu izglītošanas jautājumos,
- pārrunā ar vecākiem par skolēna zināšanām, prasmēm un attīstību, mācību sasniegumiem un/vai uzvedības problēmām. Iesaista vecākus lēmumu pieņemšanas procesā,
- iesaka iespējamās problēmas risināšanas veidus, papildu nodarbības skolā, speciālistu (piemēram, ārsta, audiologa, neirologa u.c.) konsultāciju),
- vienojas, kā vecāki atbalstīs skolēnu mācību procesā, kādā laika posmā tas notiks, kādi būs vecāku pienākumi, kā arī kāds būs turpmākais saziņas veids.

ATBALSTA KOMANDAS PLĀNOTIE PASĀKUMI UN RĪCĪBAS SOĻI

Plānotie pasākumi

Uzsākot atbalsta komandas darbu, tā ievēl savu vadītāju, un, ja nepieciešams, arī sekretāru. Atbalsta komandai ieteicams plānot kārtējās sēdes ne retāk kā reizi mēnesī. Atbalsta komandas ārkārtas sēdes var notikt arī pēc vajadzības, tiklīdz ir šāda nepieciešamība. Sēdes vada atbalsta komandas vadītājs un tās tiek protokolētas.

Atbalsta komandas sēdēs izskata skolēnu individuālajos izglītības programmas apguves plānos paredzētos jautājumus. Ikviens skolēns vai viņa likumīgais pārstāvis, kurš vēlas saņemt palīdzību, var to lūgt atbalsta komandas speciālistiem. Ja konkrētais atbalsta komandas speciālists kādā jautājumā nav kompetents palīdzēt, viņam jāiesaka cits speciālists.

Uz kārtējo atbalsta komandas sēdi skolotājs piesaka skolēnu/skolnieci ar rakstisku iesniegumu (1. pielikums).

Iesniegumā skolotājs:

- norāda ziņas par skolēnu/skolnieci (vārds, uzvārds, klase, vecums),
- apraksta situāciju, kuras risināšanā lūdz palīdzību (nepietiekami sasniegtie rezultāti vairākos mācību priekšmetos, sistemātiski neattaisnoti kavējumi, izmaiņas uzvedībā/komunikācijā, konflikti klasē vai ģimenē, veselības traucējumi ietekmē mācīšanos, vardarbība ģimenē, u.c.),
- informē par savu veikto darbu situācijas uzlabošanā (kādi sadarbības veidi bija ar vecākiem, klases audzinātāju un mācību priekšmetu skolotājiem).

Rīcības soļi

1. Ja atbalsta komandas vadītājs saņem skolotāja iesniegumu, viņš uzaicina komandas speciālistus apkopot informāciju par skolēnu/skolnieci un pārrunāt iespējamās palīdzības veidus.
2. Uz kārtējo sēdi komandas vadītājs uzaicina skolotāju, skolēnu/skolnieci un viņa vecākus. Šādā sēdē tiek uzklautas visas iesaistītās puses un atbalsta komandas speciālisti piedāvā atbilstošākos palīdzības veidus.
3. Atbalsta komandas vadītājs pēc sēdes izsniedz skolēna/skolnieces vecākiem rakstisku ieteikumu (*2.pielikums*) ar atbalsta komandas speciālistu atzinumiem un iesaistīto pušu parakstiem.
4. Izglītības iestādes vadība, konsultējoties ar atbalsta komandas speciālistiem, var noslēgt vienošanos (*4. pielikums*) ar skolēna vecākiem par turpmākās palīdzības organizēšanu un sadarbību. Šajā dokumentā jāparedz abu pušu tiesības un pienākumi, kā arī sekas, ja kāds no minētajiem punktiem netiks pildīts.
5. Atbalsta komandas dokumentācija glabājas noteiktā telpā slēgtā skapī. Par atbalsta komandas dokumentāciju un tās

uzglabāšanu atbild atbalsta komandas vadītājs. Atbalsta komanda apkopo informāciju un atskaitās izglītības iestādes administrācijai tās iekšējos normatīvajos dokumentos paredzētajā kārtībā.

IZMANTOTIE RESURSI

1. Par Izglītības attīstības pamatnostādņu 2021.–2027. gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai" rīcības plānu 2021.–2023. gadam".Pieejams:<https://likumi.lv/ta/id/336977-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnu-20212027gadam-nakotnes-prasmes-nakotnes-sabiedribai-ricibas-planu-20212023gadam>Skatīts:[10.01.2023.]
2. Izglītības likums. (1999). Pieejams:<https://likumi.lv/ta/id/50759-izglitibas-likums>Skatīts: [07.11.2022.]
3. Vispārējās izglītības likums. (1999). Pieejams:<https://likumi.lv/ta/id/20243-visparejas-izglitibas-likums> Skatīts: [11.12.2022.]
4. Fizisko personu datu apstrādes likums. (2018).Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/300099-fizisko-personu-datu-apstrades-likums> Skatīts: [14.11.2022.]
5. Bērnu tiesību aizsardzības likums.(1998). Pieejams:<https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums> Skatīts: [18.12.2022.]
6. ANO Konvencija par personu ar invaliditāti tiesībām 24.pants – Izglītība). (2006).Pieejams:<https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-likumi/id/1630> Skatīts: [07.01.2023.]
7. Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija. Metodiskā palīdzība. Rokasgrāmata bērnu tiesību jautājumos. Vadlīnijas izglītības iestādēm. Pieejams: <https://www.bti.gov.lv/lv/metodiska-palidziba-2>Skatīts: [18.12.2022.]
8. I.Prudņikova (2022). Valsts pedagoģiski medicīniskā komisija. Metodiskie ieteikumi speciālistu (psihologs, logopēds, speciālais pedagogs) dokumentu sagatavošanai. Pieejams:https://registri.visc.gov.lv/specizglitiba/dokumenti/metmat/metiet_specialistiem_dok_sagatavosanai.pdf Skatīts: [02.12.2022.]
9. Speciālā un iekļaujošas izglītības nodaļa. Valsts pedagoģiski medicīniskā komisija. Par valsts pedagoģiski medicīnisko darbu. Izglītības iestādes informācijas veidlapas paraugs. Pieejams:https://www.visc.gov.lv/sites/visc/files/content/specizgl/vp_mk_inform_par_izglitajamo.pdfSkatīts: [06.01.2023.]

IETEICAMIE RESURSI

Dažādi lejuplādējami atbalsta materiāli/video ieraksti atbalsta speciālistiem/Skolu darbiniekiem. Materiāli ir sagatavoti pdf formātā un ir lejuplādējami.

Projekts “Nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu īstenošana izglītojamo talantu attīstībai” Nr. 8.3.2.1./16/I/00. (2020). Metodiskie ieteikumi. Kāpēc ir nepieciešams sadarbība ar ģimeni? Pieejams: https://atbalstsizcilibai.lv/wp-content/uploads/2019/05/Sadarbiba_ar%C4%A3imeni.pdf

Putniņa. K. (2021). VISC iekļaujošas un speciālās izglītības nodaļas tiešsaistes seminārs. “Izglītības iestādes un ģimenes pozitīva sadarbība” prezentācija PDF. Pieejams: <https://www.visc.gov.lv/lv/media/15531/download> Pieejams: <https://www.visc.gov.lv/lv/jaunums/tiessaistes-seminars-izglitibas-iestades-un-ģimenes-pozitiva-sadarbiba>

Karnīte.K., K.Putniņa (2022). VISC iekļaujošas un speciālās izglītības nodaļas tiešsaistes seminārs. Psihologa un speciālā pedagoga sadarbība atbalsta sniegšanā bērniem ar speciālām vajadzībām. Pieejams: <https://www.visc.gov.lv/lv/media/17264/download?attachment>

European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2017). Iekļaujošās pirmsskolas izglītības vides pašrefleksijas rīks. Pieejams: www.european-agency.org

Latvijas republikas SAEIMA. (2020). Pētījuma gala ziņojums. Iekļaujošā izglītība bērniem ar speciālām vajadzībām Latvijā. Pieejams: https://www.saeima.lv/petijumi/leklaujosa_izglitiba_berniem_spec_vajadzibam_Latvija.pdf

Ministru kabineta rīkojums Nr.436. (2021). Par Izglītības attīstības pamatnostādņēm 2021. – 2027. gadam.

Pieejams:<https://likumi.lv/ta/id/324332-par-izglitibas-attistibas-pamatnostadnem-20212027-gadam>

Metodiskais materiāls (2016). “Jauni paņēmieni iekļaujošās izglītības nodrošināšanā visiem skolēniem (nais)” projekta nr. 2016-1-LV01-KA219-022646. Rekomendācijas skolotājiem darbā ar iekļaujošās izglītības skolēniem klasē un efektīvai mācību materiālu izmantošanai. Pieejams: http://www.tukumaips.lv/wp-content/uploads/2019/11/rekomendacijas_1.pdf

Division of elementary secondary education. (2022). Professional learning. Crisis Plan. Pieejams: <https://www.arbss.org/contact-us>

PIELIKUMI

Pielikumos piedāvājam

1.Pielikumā – piedāvājam iesniegumu atbalsta komandai, kur skolotājs rakstiski piesaka skolēnu/skolnieci uz kārtējo atbalsta komandas sēdi.

2.Pielikumā – piedāvājam atbalsta komandas vadītāja rakstisku ieteikumu, kas pēc sēdes tiek izsniegts skolēna/skolnieces vecākiem.

3.Pielikumā – piedāvājam skolas atbalsta komandas ieteikumus par atbalsta pasākumu nodrošināšanu mācību procesā un pārbaudes darbos.

4.Pielikumā – piedāvājam vienošanos par atbalsta pasākumu izpildi, lai varētu noslēgt vienošanos ar skolēna vecākiem par turpmākās palīdzības organizēšanu un sadarbību.

5. Pielikumā – piedāvājam sarunas protokolu ar vecākiem pirmskolas izglītības iestādē, pēc kuras var veidot labāku izpratni par skolēna stiprajām un vājajām pusēm un vienoties par turpmāko sadarbību.

6. Pielikumā – piedāvājam sarunas protokolu ar vecākiem/skolēnu skolā, lai izzinātu vecāku un skolēna vēlmes par iespējamiem priekšlikumiem/apņemšanos un turpmāko sadarbību.

7. Pielikumā – piedāvājam krīzes situāciju plāna paraugu gadījumos, ja izglītības iestādē skolēns zaudējis paškontroli un ir agresīvs pret apkārtējiem.

8. Pielikumā – piedāvājam krīzes situācijas plāna veidošanu, lai tiktu secīgi plānota/dokumentēta izglītības iestādes darbība, un lai pēc iespējas mazāk ciestu izglītojamais, viņa klases biedri un arī pedagogi.

1. PIELIKUMS. Iesniegums atbalsta komandai

_____skolas _____klases audzinātāja/s _____

iesniegums atbalsta komandai

par _____klases skolēnu/skolnieci _____(v., uzv.)

1. Skolēna/skolnieces problēmas pieteikums (mācību grūtības, uzvedības traucējumi, fiziskās attīstības traucējumi vai somatiskas saslimšanas, saskarsmes grūtības, neattaisnoti kavējumi un citas problēmas) _____

2. Kad un kādu apstākļu ietekmē radās grūtības/problēmas

3. Klases audzinātāja/s veiktais darbs

4. Klases audzinātāja, skolotāju ieteikumi un priekšlikumi atbalsta komandai

Datums _____

Paraksts _____

Iesniegums saņemts atbalsta komandā _____(datums, paraksts)

2. PIELIKUMS. Atbalsta komandas ieteikumi

(izglītības iestāde)

Atbalsta komandas ieteikumi Nr. _____

Pašvaldības nosaukums _____ Datums _____

Skolēna/skolnieces vārds, uzvārds _____

Klase _____

Atbalsta komandas ieteikumi skolotājiem/vecākiem

Logopēda novērtēšanas ziņojums

(paraksts un tā atšifrējums)

Psihologa atzinums

(paraksts un tā atšifrējums)

Speciālā pedagoga izvērtējums

(paraksts un tā atšifrējums)

Sociālā pedagoga un citu speciālistu informācija

_____ (paraksts un tā atšifrējums)

Ieteikums jāpārskata līdz _____
(gads, datums, mēnesis)

Atbalsta komandas vadītāja/s _____
(paraksts un tā atšifrējums)

Skolotāji _____
(paraksts un tā atšifrējums)

_____ (paraksts un tā atšifrējums)

_____ (paraksts un tā atšifrējums)

Protokolētājs _____
(paraksts un tā atšifrējums)

Es _____ (vecāka/aizbildņa vārds, uzvārds)
esmu iepazinies (-usies) ar atbalsta komandas ieteikumiem, tam piekrītu
un neiebilstu bērna spēju, attīstības līmeņa un veselības stāvokļa
izvērtēšanai _____ pedagoģiski medicīniskajā komisijā.

Vecāka/likumiskā pārstāvja paraksts _____ **Datums**

SASKAŅOTS _____
(paraksts)

_____ (amats, paraksta atšifrējums)

Datums _____

3. PIELIKUMS. Ieteikums par atbalsta pasākumu nodrošināšanu

_____skolas Atbalsta komandas

ieteikums par atbalsta pasākumu nodrošināšanu nr. _____

Pamatojoties uz skolas psiholoģes _____(vārds, uzvārds) atzinumu un atbalsta komandas ieteikumiem lūdzam _____klases skolēnam/skolniecei _____(vārds, uzvārds) mācību procesā un pārbaudes darbos nodrošināt šādus atbalsta pasākumus:

- vēlams sēdēt pirmajos solos,
- pagarināts darba izpildes laiks līdz 20%,
- sniegt tikai vienu uzdevumu/instrukciju, nākamo lūgumu izteikt pēc iepriekšējā izpildes,
- ļaut izmantot atgādnes par matemātikas, latviešu valodas, angļu valodas, vēstures, dabaszinību likumiem,
- jauno informāciju saistīt ar jau iepriekš apgūto, atkārtot mācību saturu.

Atbalsta pasākumi ietverti individuālajā izglītības programmas apguves plānā un par to norisi ir informēti skolēna/skolnieces vecāki vai likumiskie pārstāvji.

Skolas direktora/es rīkojums par atbalsta pasākumu nodrošināšanu Nr. _____

Ieteikuma pārskatīšanas termiņš _____.

Atbalsta komandas vadītāja/s _____

Datums

Šajā ieteikuma paraugā minētie atbalsta pasākumi ir piemēri, kuri neattiecas uz konkrētu skolēnu/skolniecei. Atbalsta komanda lemj par atbalsta pasākumiem katram skolēnam/ skolniecei atbilstoši viņa individuālajām vajadzībām.

4. PIELIKUMS. Vienošanās par atbalsta pasākumu izpildi

Vienošanās par atbalsta pasākumu izpildi

_____ (pašvaldības nosaukums)

Skola _____ (nosaukums), tās direktores/a _____
_____ personā no vienas puses un skolēna/skolnieces
māte/tēvs/likumīgais pārstāvis _____ no otras puses, kā
arī izglītojamais _____ vienojas par sekojošo:

1. Skola apņemas nodrošināt atbalsta pasākumus atbilstoši psihologa/logopēda/ sociālā pedagoga ieteikumiem izglītības programmas (kods xxxxxxxx) ietvaros, kā arī regulāru vecāku informēšanu par _____ mācību sasniegumiem, skolas apmeklējumiem un uzvedību.

2. Vecāki (likumīgie pārstāvji) apņemas nodrošināt uzraudzību par dēla/meitas _____ uzvedību un mācīšanos, kā arī uzņemas atbildību par dēla/meitas nokļūšanu izglītības iestādē un mājās.

3. Skolēns/skolniece _____ apņemas:

- a) katru dienu apmeklēt izglītības iestādi,
- b) nekavēt mācību stundu sākumu,
- c) stundās ievērot skolas iekšējās kārtības noteikumus, netraucēt citu skolēnu un skolotāju darbu,
- d) neiesaistīties konfliktos ar citiem skolēniem.

Ja vienošanās netiek ievērota, skolas direktore/s nekavējoties informē pašvaldības Izglītības nodaļu/Sociālo dienestu, kā arī pašvaldības administratīvo komisiju. Pārkāpumiem atkārtojoties, izglītības iestādes vadība ir tiesīga par tiem rakstiski informēt policiju.

Pušu paraksti

Vecāki/likumiskie pārstāvji _____

Skolēns/skolniece _____

Skolas direktore/s _____

Šajā Vienošanās paraugā minētie nosacījumi ir piemēri, kuri neattiecas uz konkrētu skolēnu/skolnieci. Izglītības iestādes vadība kopā ar atbalsta komandu lemj individuāli par katru skolēnu/skolnieci.

5. PIELIKUMS. Sarunas protokols ar vecākiem pirmsskolas izglītības iestādē

Sarunas protokols ar vecākiem pirmsskolas izglītības iestādē

Saruna notiek: 20____. gada____. _____.

Sarunā piedalās (vārds, uzvārds, grupas nosaukums) vecāki, atbalsta personāls un citi pieaicinātie speciālisti (piem., fizioterapeits, ergoterapeits, medicīnas māsa, asistents, pedagoga palīgs un pirmsskolas skolotāji)

1.
2.
3.
4.

Sarunas galvenais saturs (par ko ir saruna, kāds ir galvenais jautājums)

1.
2.
3.
4.

Bērna raksturojums (ja nepieciešams, raksta bērna vecāki)

* informācija visiem pirmsskolas skolotājiem/atbalsta speciālistiem/pedagoga/skolotāja palīgiem/asistentiem ierastie ikdienas ieradumi (mīļākās rotaļlietas, multfilmas, mūzika, ēdiens) īpašas iezīmes ikdienas dzīvē/palīgīdzekļi (valkā inkontinences materiālus (ieliktņi, autiņbikses)

1.
2.
3.

Vecāku jautājumi pirmsskolas skolotājām, atbalsta personālam vai citiem pieaicinātajiem speciālistiem, vadībai

1.
2.
3.
4.

Atbalsta personāla speciālistu (vārds, uzvārds, jomas speciālists) jautājumi vecākiem

1.
2.
3.
4.

Vecāku vērojumi/vēlmes un iespējamie priekšlikumi/ieteikumi

1.
2.
3.

Lēmums/ vienošanās ar vecākiem (par sadarbību/apņemšanos, datums, gads (no-līdz))

1.
2.
3.
4.

Vecāku un likumisko pārstāvju paraksts:

20 .gada _____

/vecāku/likumisko pārstāvju paraksts/

Pirmsskolas atbalsta speciālistu, skolotāju paraksti par turpmāko atbalstu, palīdzību, risinājumiem

20 .gada _____

/vārds, uzvārds, paraksts/

20 .gada _____

/vārds, uzvārds, paraksts/

20 .gada _____

6. PIELIKUMS. Sarunas protokols ar vecākiem/skolēnu skolā

Sarunas protokols ar vecākiem/skolēnu skolā

Saruna notiek: 20____. gada____. _____.

Sarunā piedalās (vārds, uzvārds, klase) vecāki, skolēns, skolas atbalsta speciālisti un citi pieaicinātie speciālisti (piem., fizioterapeits, ergoterapeits, medicīnas māsa u.c) skolotāji

1.
2.
3. Sarunas galvenais saturs (par ko ir saruna, kādi ir galvenie jautājumi)
1.
2.
3.
4.

Skolēna raksturojums (ja nepieciešams: īpašas iezīmes ikdienas dzīvē/palīglīdzekļi, ēšanas paradumi, ja tādi ir, ieradumi, rakstura īpašības, intereses)

1.
2.
3.
4.

Vecāku jautājumi skolotājiem, skolas atbalsta speciālistiem, vai citiem pieaicinātajiem speciālistiem, skolas vadībai

1.
2.
3.
4.

Skolas atbalsta speciālistu (vārds, uzvārds, jomas speciālists) jautājumi vecākiem

1.

2.
3.
4.

Vecāku, skolēnu vēlmes un iespējamie priekšlikumi/ieteikumi

1.
2.
3.
4.

Lēmums/ vienošanās ar vecākiem/skolēnu (par turpmāko tikšanos sadarbību/apņemšanos, datums, gads (no-līdz))

1.
2.
3.
4.

Vecāku un likumisko pārstāvju paraksts:

20 .gada _____
/vecāku/likumisko pārstāvju paraksts/

20 .gada _____
/skolēna/skolnieces paraksts/

Skolas atbalsta speciālistu, skolotāju paraksti par turpmāko atbalstu, palīdzību, risinājumiem

20 .gada _____
/vārds, uzvārds, paraksts/

20 .gada _____
/vārds, uzvārds, paraksts/

20 .gada _____

7. PIELIKUMS. Krīzes situāciju plāna paraugs

Krīzes situāciju plāna paraugs

Pieejams: Division of elementary secondary education. (2022). Professional learning. Crisis Plan. Pieejams: <https://www.arbss.org/contact-us>

Informācija no vecākiem

Bērna vārds, uzvārds:	Dzimšanas datums:
Adrese:	Telefona numurs:
Garīgās veselības apraksts vai uzvedības traucējumu diagnoze:	Medikamenti, kurus šobrīd lieto, un deva: Kādi medikamenti palīdz krīzes situācijā:
Citas medicīniskas problēmas:	Alerģijas:

Sadarbība ar dēlu vai meitu

Nemot vērā mana bērna diagnozi, viņš var uzvesties un reaģēt atšķirīgi. Lūgums ņemt vērā ieteikumus, veidojot sadarbību ar manu bērnu

1. Lūdzu, izvairieties teikt vai veikt šādas darbības:

2. Darbības, kuras palīdz nomierināt manu bērnu:

3. Darbības un lietas, kuras uztrauc manu bērnu:

4. Tipiskas uzvedības izpausmes, kad manam bērnam ir krīzes situācija:

5. Citas lietas, kuras var sagaidīt no mana bērna, kad viņš ir krīzes situācijā:

Plānošana

- Kā var pamanīt Jūsu bērna krīzes situāciju?
- Kā Jūs reaģējat?
- Kas ir palīdzošs?

Uzvedība krīzes situācijā:	Izraisošie faktori, kairinātāji (ja ir zināmi):	Kā es rīkojos:	Kas ir palīdzošs:

Kur Jūs ieguvāt palīdzību un kas bija palīdzošs iepriekšējā krīzes situācijā?

Atbalsts:	Kas bija palīdzošs:
Vārds, uzvārds:	Kontaktinformācija:

8. PIELIKUMS. Krīzes situācijas plāna veidošana

Krīzes situācijas plāna veidošana

Pieejams: Division of elementary secondary education. (2022). Professional learning. Crisis Plan. Pieejams: <https://www.arbss.org/contact-us>

Veidojot krīzes plānu vēlams to veidot sadarbībā ar visu izglītojamā ģimeni, ja iespējams piesaistīt arī citus speciālistus.

Skolēna/skolnieces uzvedība	Vecāku ieteiktās darbības
<p>Prevencija:</p> <p>Agrīnas uzvedības izpausmes, kad skolēnam/skolniecei palielinās uzbudinājums/trauksme:</p> <p>Brīdinājuma pazīmes:</p> <ul style="list-style-type: none">...	<p>Saglabājot mieru darbības, kuras var veikt, lai mazinātu uzbudinājumu/trauksmi:</p> <ul style="list-style-type: none">... <p>Apsveriet vai ir pareizi lietoti medikamenti, vai ir nepieciešams tos lietot tagad:</p> <p>Medikaments: _____</p>
<p>Saasinājums:</p> <p>Pazīmes, kuras liecina par to, ka ir sākusies krīzes situācija.</p> <p>Pazīmes:</p> <ul style="list-style-type: none">.	<p>Runāt mierīgi un skaidri.</p> <p>Izmantot nomierinošas stratēģijas.</p> <p>Apsveriet iespēju runāt ar bērna terapeitu vai Krīzes atbalsta komandu:</p>

<ul style="list-style-type: none"> · · 	<ul style="list-style-type: none"> · Atbalsta komandas pārstāvis (kontakttinformācija) · Ja nepieciešams tuvākais Krīzes centrs (norādiet kontakttinformāciju) · Nodrošiniet drošību.
	Drošības plāns:
<p>Krīzes situācija:</p> <p>Situācija, kurā nepieciešams nodrošināt bērna, citu drošību. Kā arī, kad tiek bojātas mantas.</p> <p>Brīdinājuma pazīmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Skolēns/skolniece nodara kaitējumu sev vai citiem · · 	<p>Turpini nodrošināt drošības pasākumus</p> <p>Zvani 112</p> <p>Kur atrodas pirmās palīdzības aptieciņa:</p> <p>_____</p> <p>Ja nepieciešams nogādā uz tuvāko pirmās palīdzības sniegšanas iestādi:</p> <p>Tuvākā uzņemšanas nodaļa:</p> <p>_____</p>

Krīzes situācijas kontaktpersonas

Kontaktpersonas vārds, uzvārds:	Attiecības/Piederība:	Kontaktinformācija

Pakalpojumu sniedzēju kontakti (psihiatri, psihologi u.c., kuri var sniegt Tev palīdzību)

Vārds, uzvārds:	Speciālists:	Kontaktinformācija: